

abtWassenaar

Inventief met techniek

abtWassenaar

BENG

Michel Dittrich
10 juni 2021

abtWassenaar

Constructie

Installatie

Bouwfysica

Brandveiligheid

abtwassenaar.nl

Oosterhoff Group

consultants & engineers

www.oosterhoffgroup.eu

ABT

Velp/Delft
www.abt.eu

ABT België

Antwerpen
www.abt-belgie.eu

IBD

Krefeld
www.ibd-gmbh.de

abtWassenaar

Haren
www.abtwassenaar.nl

bbn adviseurs

Houten/Rotterdam/Amsterdam
www.bbn.nl

Adviesbureau Lüning

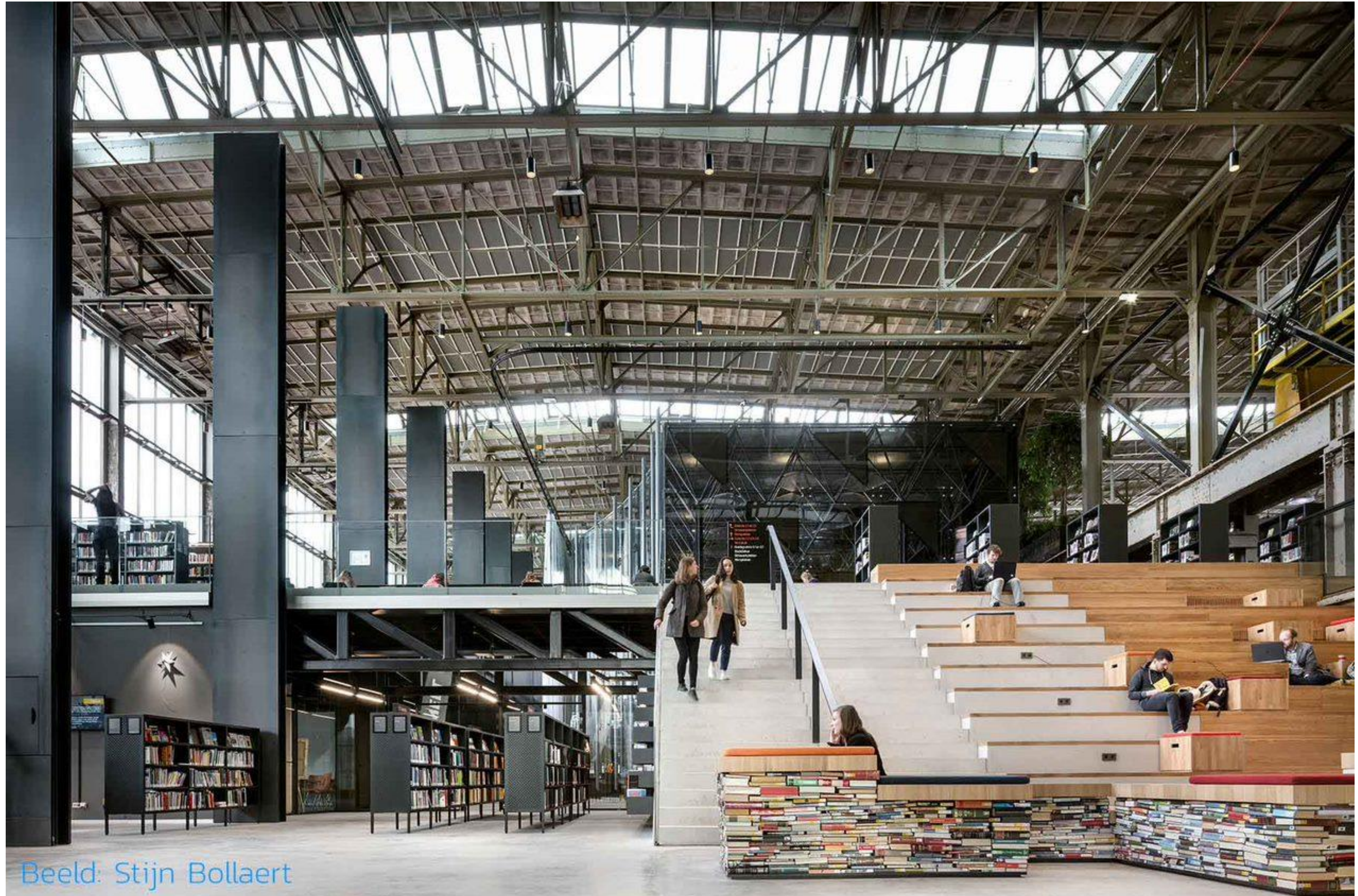
Velp
www.luning.nl

Meelis & Partners

Amsterdam
www.meelis-partners.com

HE adviseurs

Rotterdam
www.he-adviseurs.nl

Beeld: Stijn Bollaert

abtWassenaar

Energy Academy

abtWassenaar

Sportcentrum Europapark

abtWassenaar

UVA

Mercado

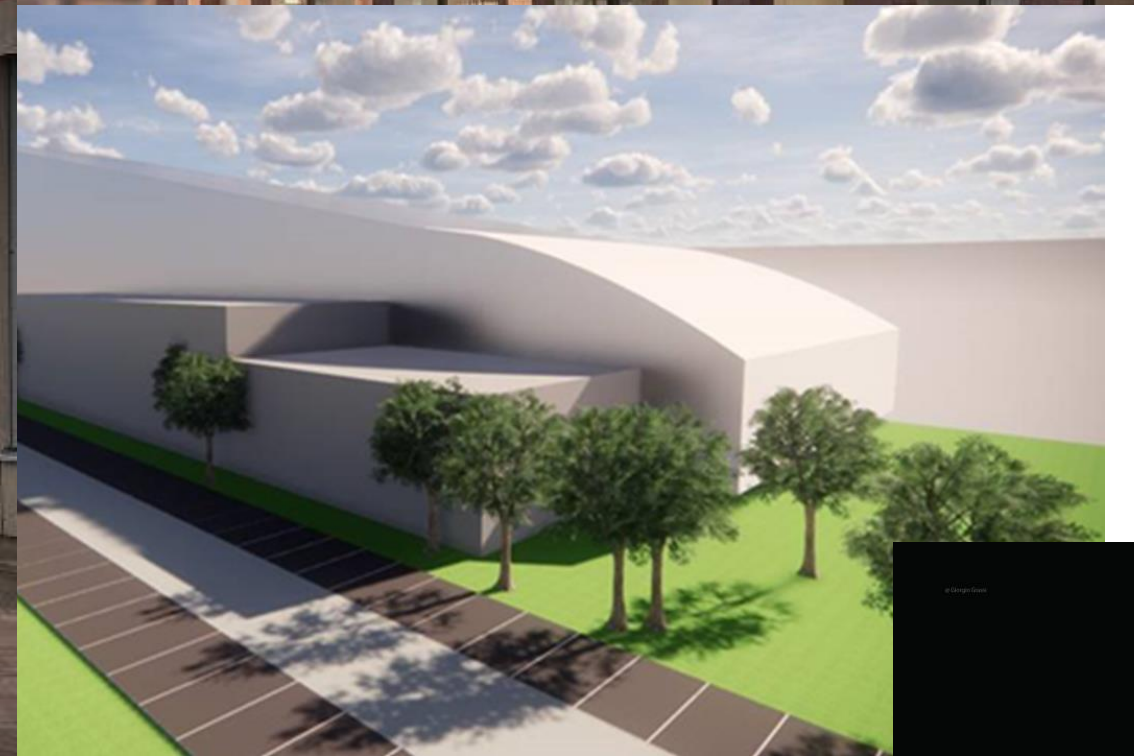
De Nieuwe Kolk

Projecten

H&M

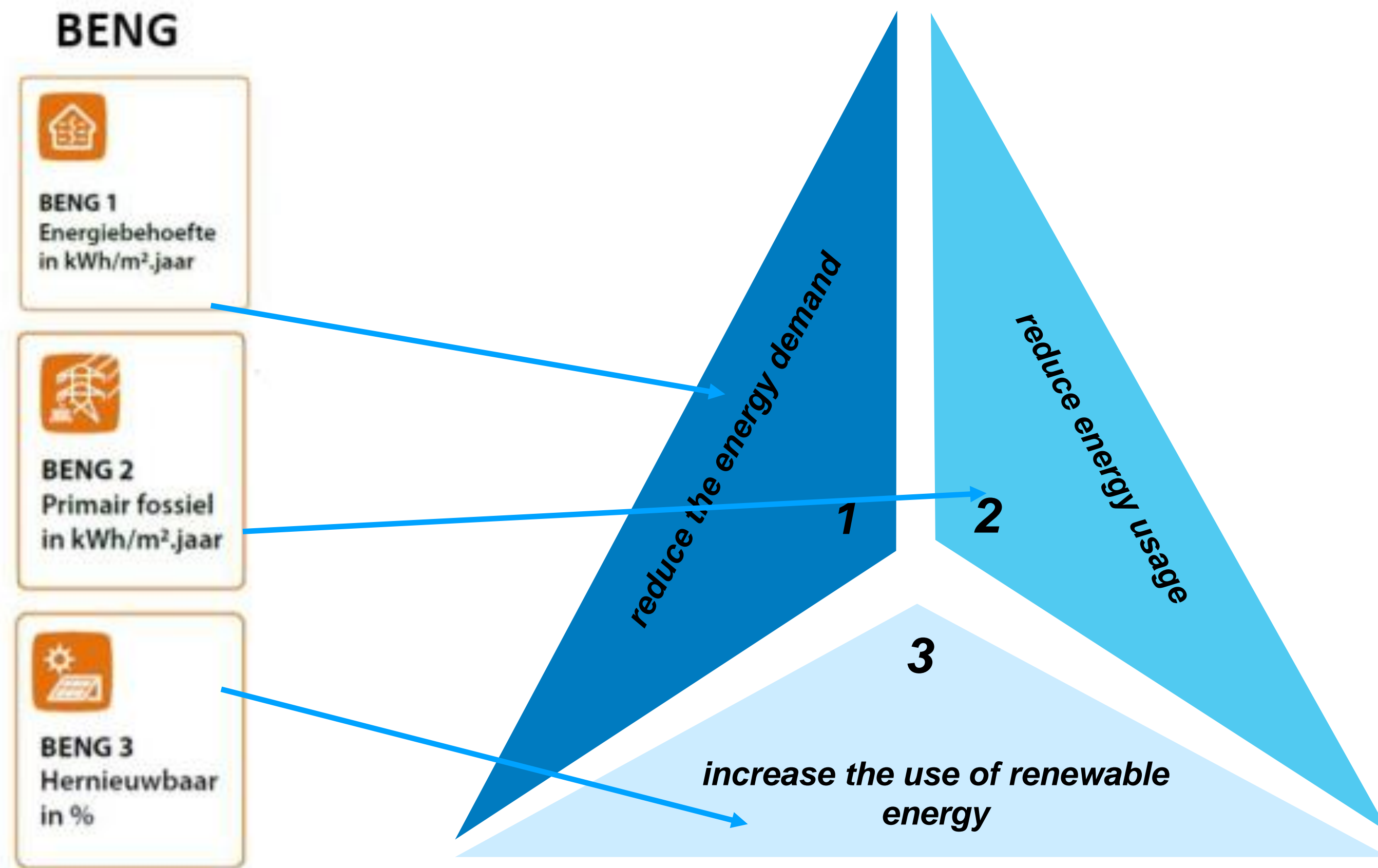

Situatie vanaf 1 januari 2021: BENG

Bijna Energie Neutraal Gebouw

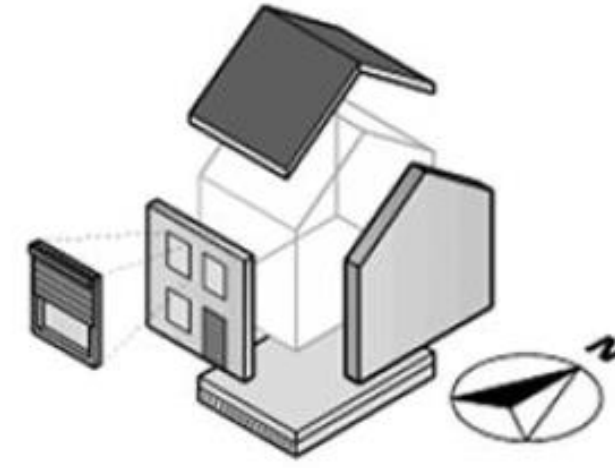
- Berekening volgens de NTA8800
- Meerdere uitkomsten
  - BENG 1, BENG 2, BENG 3 voor alle gebouwen
  - TOjuli voor woningen zonder koeling
- Gebouw gebonden energie (verwarmen, koelen, ventilatie, warm tapwater, verlichting)

Trias Energetica

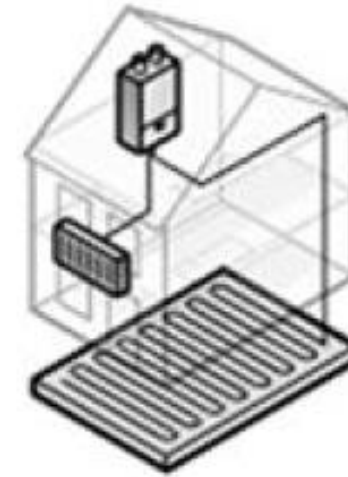

NTA8800 en BENG

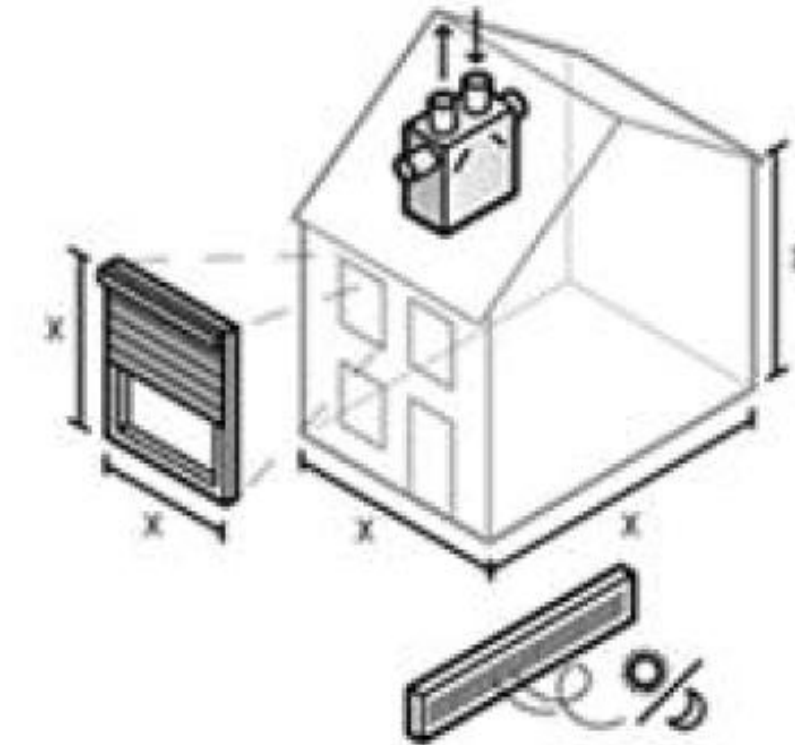
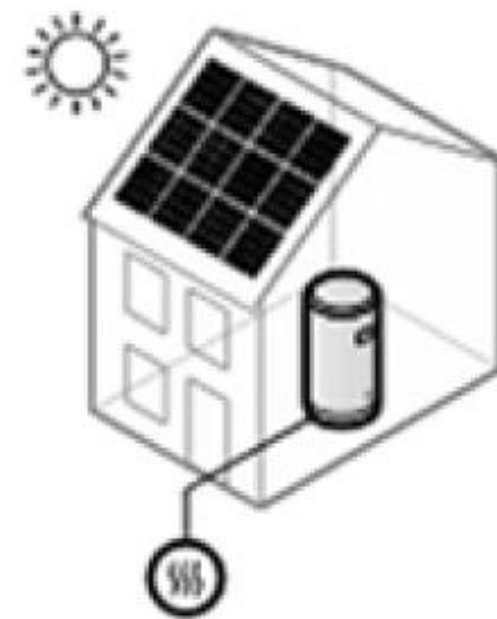
EP1 – Energiebehoefte
mate isolatie- verhouding open/dicht -
kierdichting - koudebruggen

EP2 – Primair fossiel
energiegebruik
verwarming, koeling, warmtapwater,
ventilatoren, systeemverliezen, rendement
opwekkers en hulpenergie.

EP3 – Aandeel hernieuwbare
energie
hernieuwbare energie uit zon (PV en
zonneboilers), buitenlucht- bodem- water
(warmtepompen) en biomassa

TOjuli

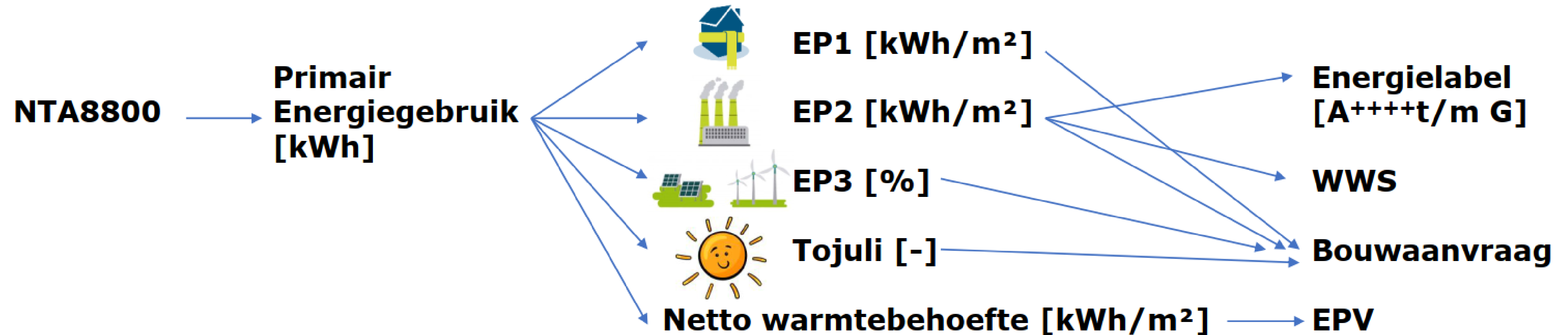
TOjuli

Risico op oververhitting, weergegeven met
getal

Eis

nieuwbouw –	JA
energielabel –	NEE

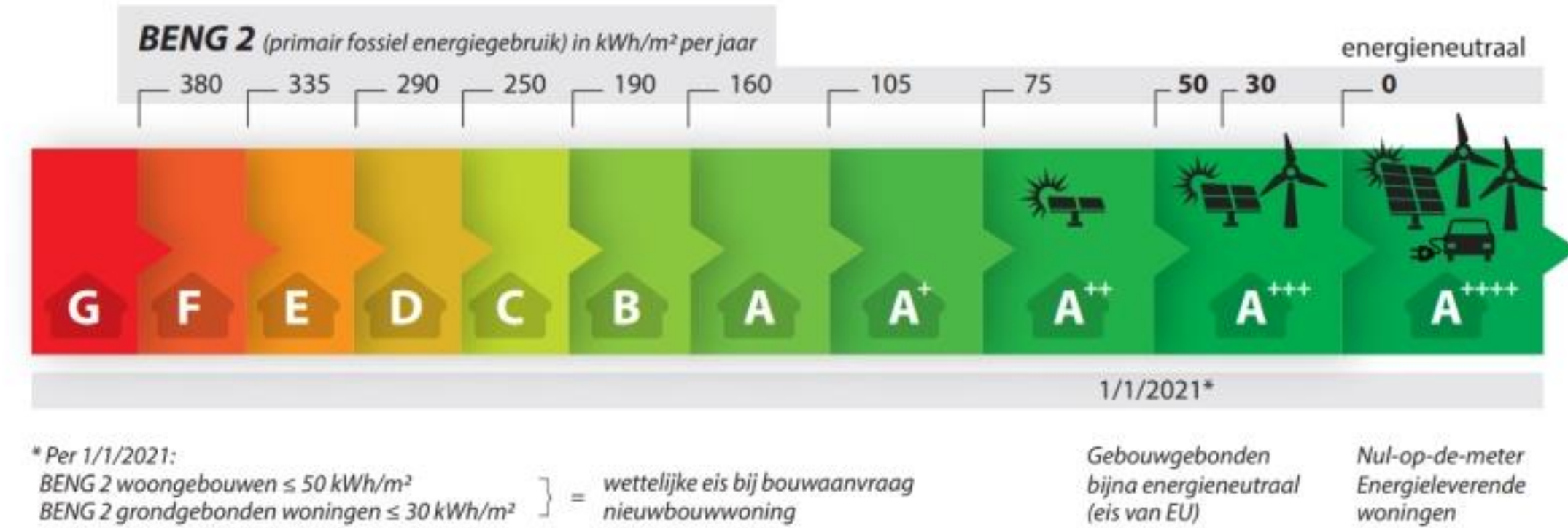
Vereiste waarden

Om in aanmerking te komen voor EPV mag de Netto Warmtevraag maximaal 50 kWh/m²/jaar zijn. Daarnaast dient de woning ook nog een aanzienlijke hoeveelheid elektriciteit op te wekken. Het gaat daarbij om de elektriciteit die benodigd is voor verwarming, tapwater, hulpenergie en een bundel voor het gebruikersgedeelte (koelkast, tv, wasmachine, etc.).

Gebruiksfunctie	Energiebehoefte (BENG 1) [kWh/m ² .jr]		Primair fossiel energiegebruik (BENG 2) [kWh/m ² .jr]	Aandeel hernieuwbare energie (BENG 3) [%]
	$A_{i,i}/A_g$ - verhouding	Eis		
Grondgebonden woningen (andere woonfunctie)	$A_{i,i}/A_g \leq 1,5$	≤ 55	≤ 30	$\geq 50\%$
	$1,5 < A_{i,i}/A_g \leq 3,0$	$\leq 55 + 30 * (A_{i,i}/A_g - 1,5)$		
	$A_{i,i}/A_g > 3,0$	$\leq 100 + 50 * (A_{i,i}/A_g - 3,0)$		
Woongebouw	$A_{i,i}/A_g \leq 1,83$	≤ 65	≤ 50	$\geq 40\%$
	$1,83 < A_{i,i}/A_g \leq 3,0$	$\leq 55 + 30 * (A_{i,i}/A_g - 1,5)$		
	$A_{i,i}/A_g > 3,0$	$\leq 100 + 50 * (A_{i,i}/A_g - 3,0)$		

EPV (kWh/m²)

50

40

30

Uitleg isolatiestandaard- en streefwaardes

Oorspronkelijke
isolatiekwaliteit van
de woning

De standaard.
Voldoende om de
woning met 50 graden
warm te krijgen

Opstelsom van
streefwaardes. Hoger
niveau dan de
standaard

Transitiepaden

De standaard.
Voldoende om de
woning met 50 graden
warm te krijgen

Dak	isolatiewaarde $R_c = 3,5 \text{ m}^2\text{K}/\text{W}$ (afhankelijk van het isolatiemateriaal 8 -15 cm isolatie)
Vloer	isolatiewaarde $R_c = 3,5 \text{ m}^2\text{K}/\text{W}$ (afhankelijk van het isolatiemateriaal en voertype 7 – 14 cm isolatie onder de vloer)
Gevel	isolatiewaarde $R_c = 1,7 \text{ m}^2\text{K}/\text{W}$ (parels, vlokken of schuim in de spouwmuur)
Paneel	Indien aanwezig: isolatiewaarde $R_c=1\text{m}^2\text{K}/\text{W}$ (40 mm sandwichpaneel)
Ramen en Kozijnen	U-waarde raam = $1,4 \text{ W}/\text{m}^2\text{K}$ (HR ⁺⁺ glas) in combinatie met een geïsoleerde deur of $1,0 \text{ W}/\text{m}^2\text{K}$ (triple glas)
Ventilatie	natuurlijke toevoer en mechanische afzuiging in toilet, keuken en badkamer of gebalanceerde ventilatie met sensorsturing in woonkamer en hoofdslaapkamer
Kierdichting	$q_{v,10} = 0,7 \text{ dm}^3/\text{sm}^2$ (verbeterde kierdichting van ramen en deuren en aansluiting gevel en dak)

Minimale waarden, bij realisatie van alle waarden wordt de Standaard bereikt

Bron: memo Standaard en Streefwaarden uitkomst traject begeleidingscommissie

Opstelsom van streefwaardes. Hoger niveau dan de standaard

Dak	Rc 8 m ² K/W (ongeveer 35cm isolatie)
Vloer	Rc 3,5 m ² K/W (ongeveer 14cm isolatie)
Gevel	Rc 6 m ² K/W (ongeveer 26 cm isolatie)
Paneel	1,4 W/m ² K (geïsoleerd)
Ramen en Kozijnen	1,0 W/m ² K (Triple glas in nieuwe kozijnen)
Voordeur	1,4 W/m ² K (geïsoleerd)
Ventilatie	gebalanceerde ventilatie met warmte terugwinning, sturing op toe- of afvoer door CO ₂ -meting
Kierdichting	1. q _{v,10} =0,4 dm ³ /sm ² (verbeterde kierdichting van ramen en deuren en aansluiting gevel en dak door een professional)

Streefwaarden, bij realisatie van deze waarden wordt de Standaard ruimschoots bereikt.

Bron: memo Standaard en Streefwaarden uitkomst traject begeleidingscommissie

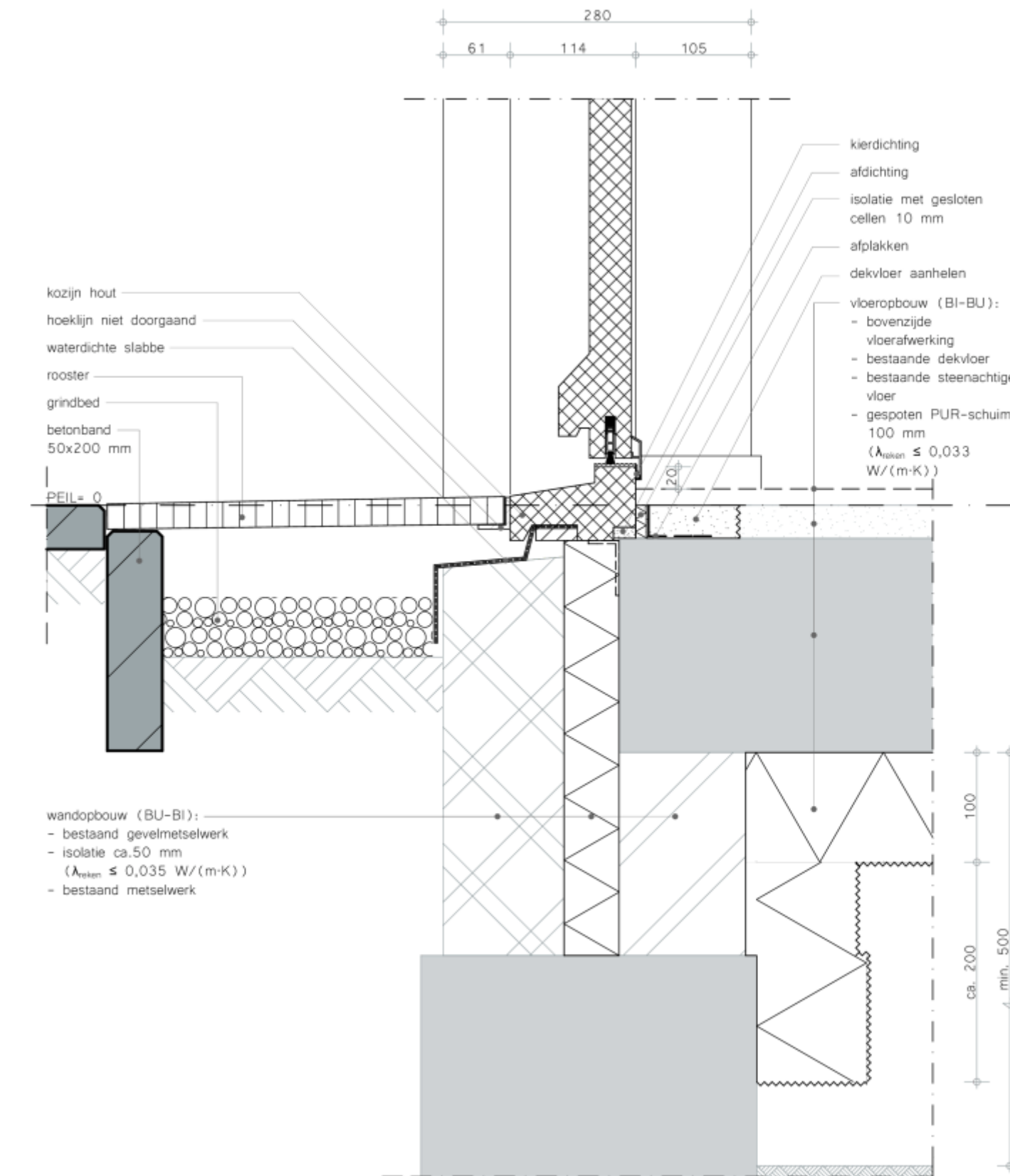
BENG

	Energiebehoefte		Reductie	
	Basis	Standaard	Streef	
Optimaliseren Rc waarde bouw. Schil	179	-33	-46	kWh/m ²
Optimaliseren U-waarden gevelopenin	179	-16	-22	kWh/m ²
Verbeteren kierdichting	179	-37	-43	kWh/m ²
Uiteindelijke energiebehoefte				
	179	83	68	kWh/m ²
* Extra reductie lineaire koudebruggen			8 tot 12	kWh/m ²

Standaard/Streef: $R_c = 3,5 \text{ m}^2 \cdot \text{K}/\text{W}$

Toepassing bodemisolatie of vloerisolatie

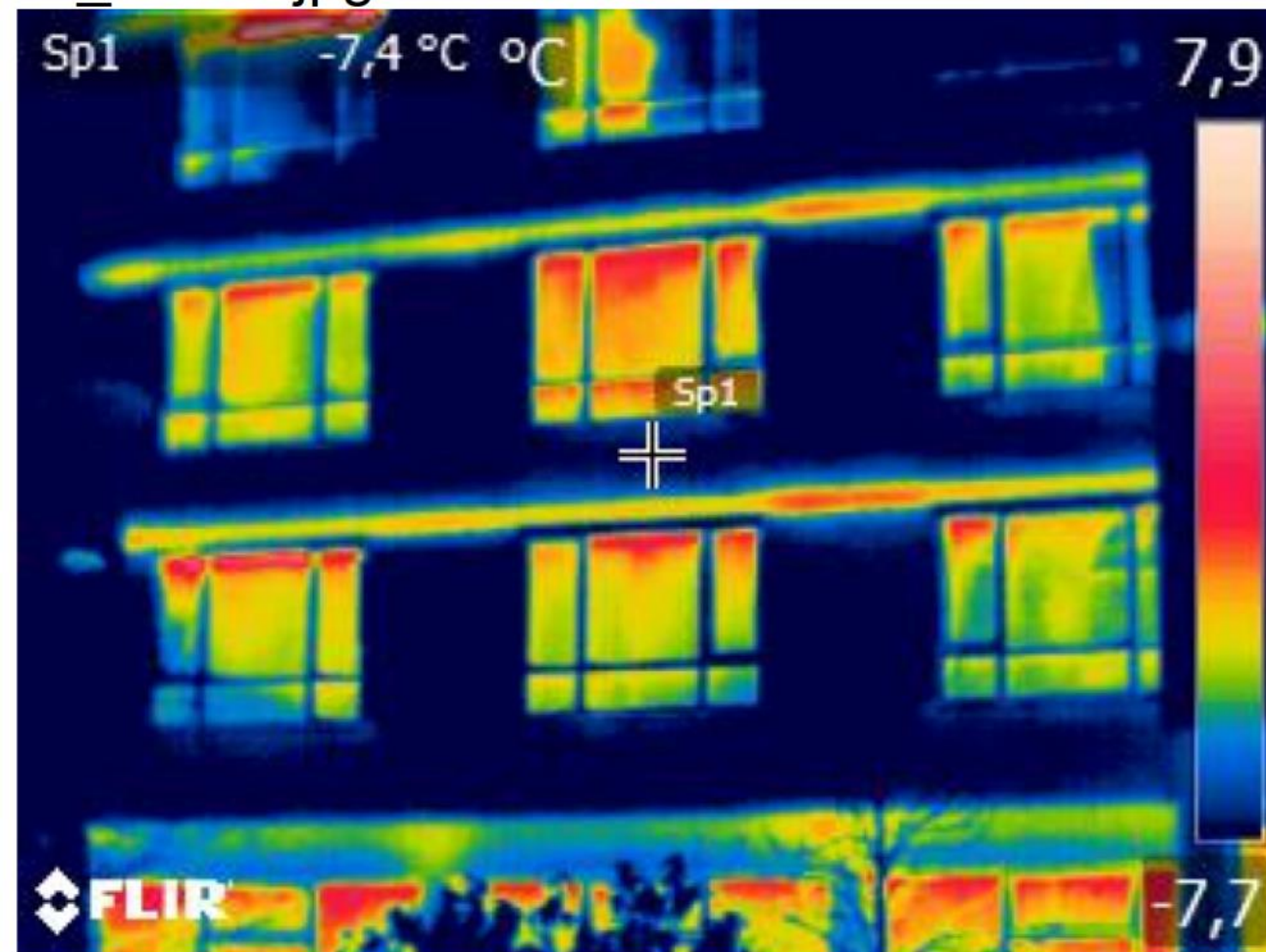

Standaard: $R_c = 1,7 \text{ m}^2\cdot\text{K}/\text{W}$

Na-isolatie spouw bij gemiddelde spouw, $R_c = 1,3 - 2,3 \text{ m}^2\cdot\text{K}/\text{W}$

IR_14726.jpg

10-2-2021 08:10:15

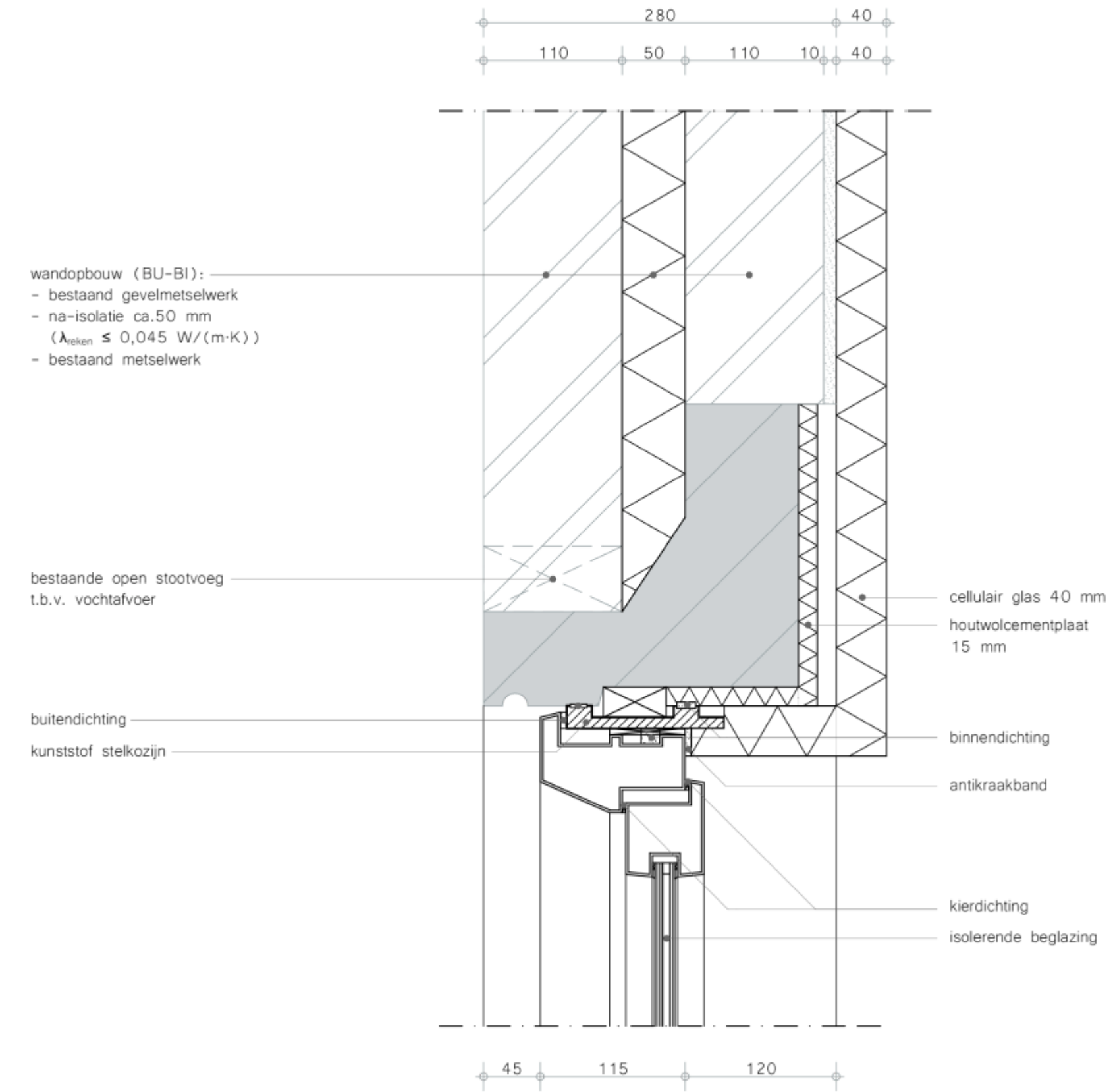
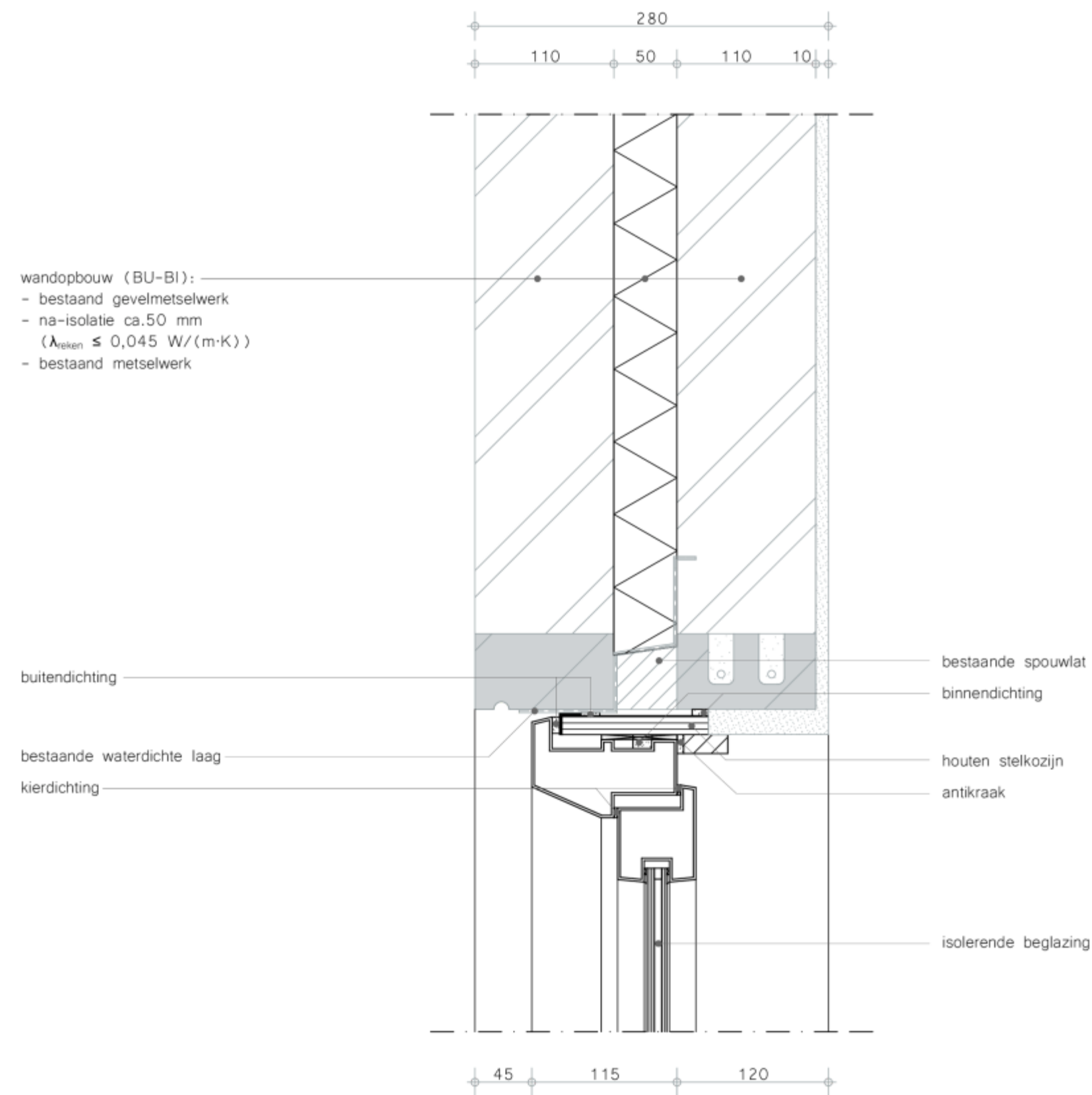
DC_14727.jpg

10-2-2021 08:10:15

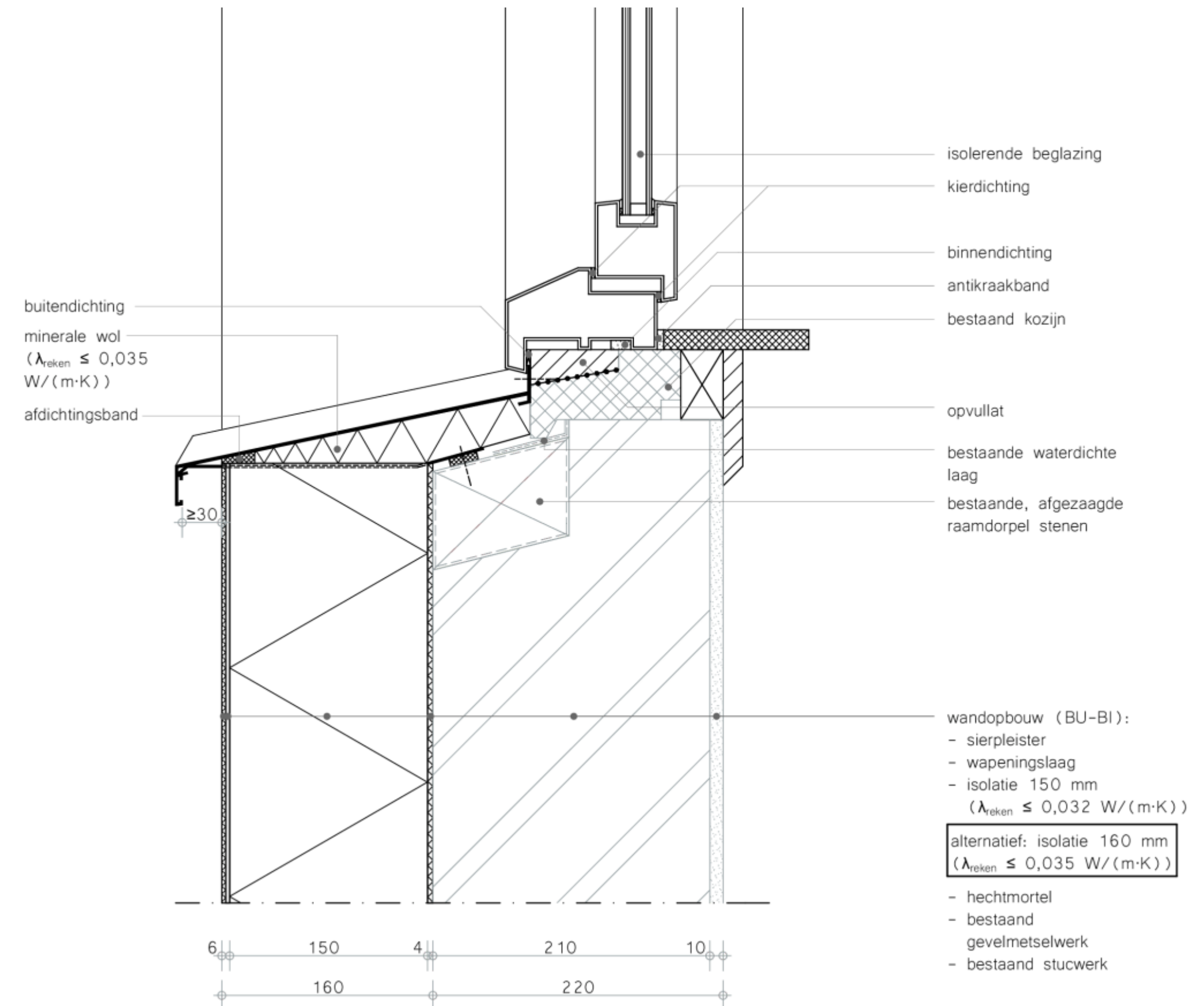
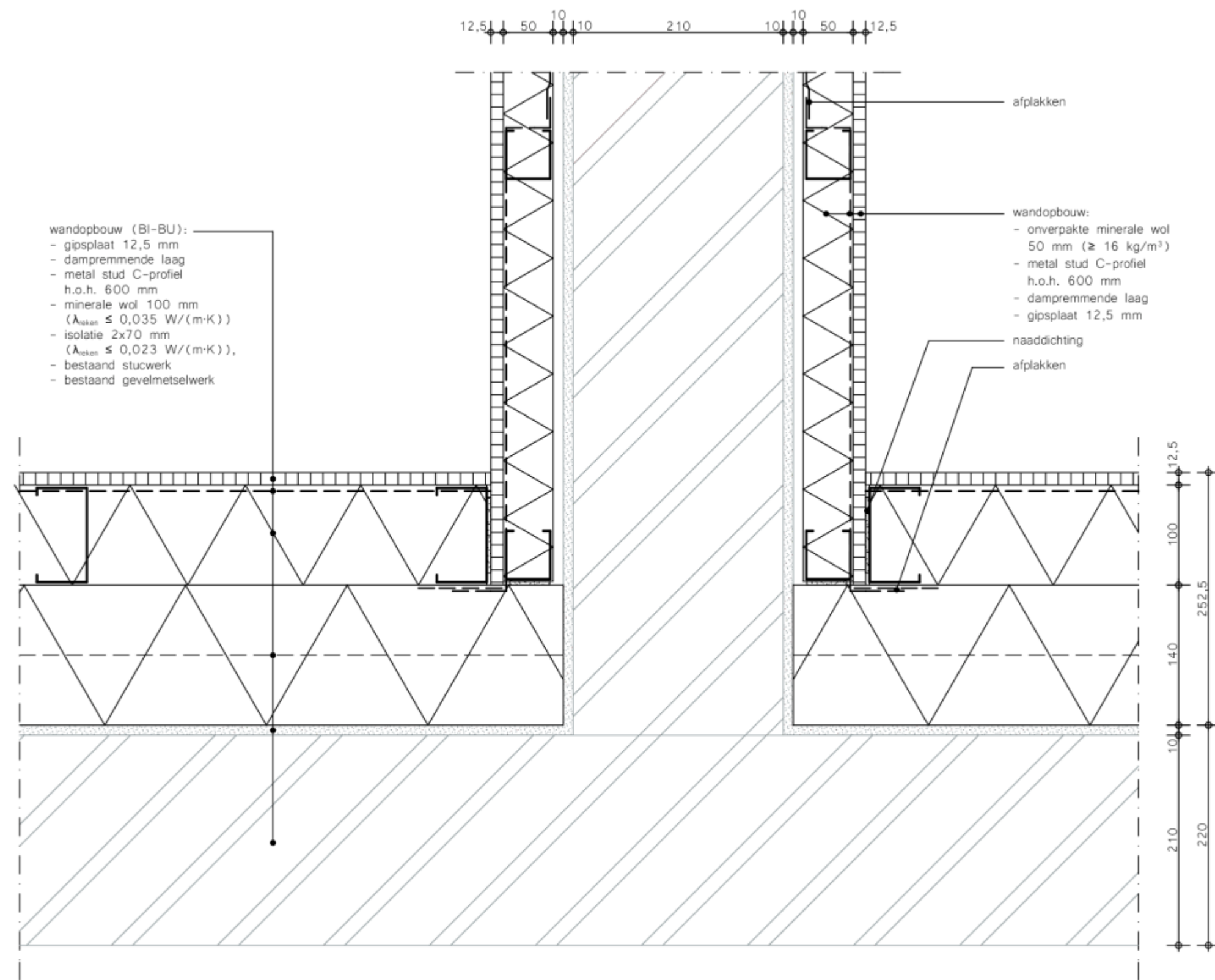
Standaard: $R_c = 1,7 \text{ m}^2\cdot\text{K}/\text{W}$

Na-isolatie spouw bij gemiddelde spouw, $R_c = 1,3 - 2,3 \text{ m}^2\cdot\text{K}/\text{W}$

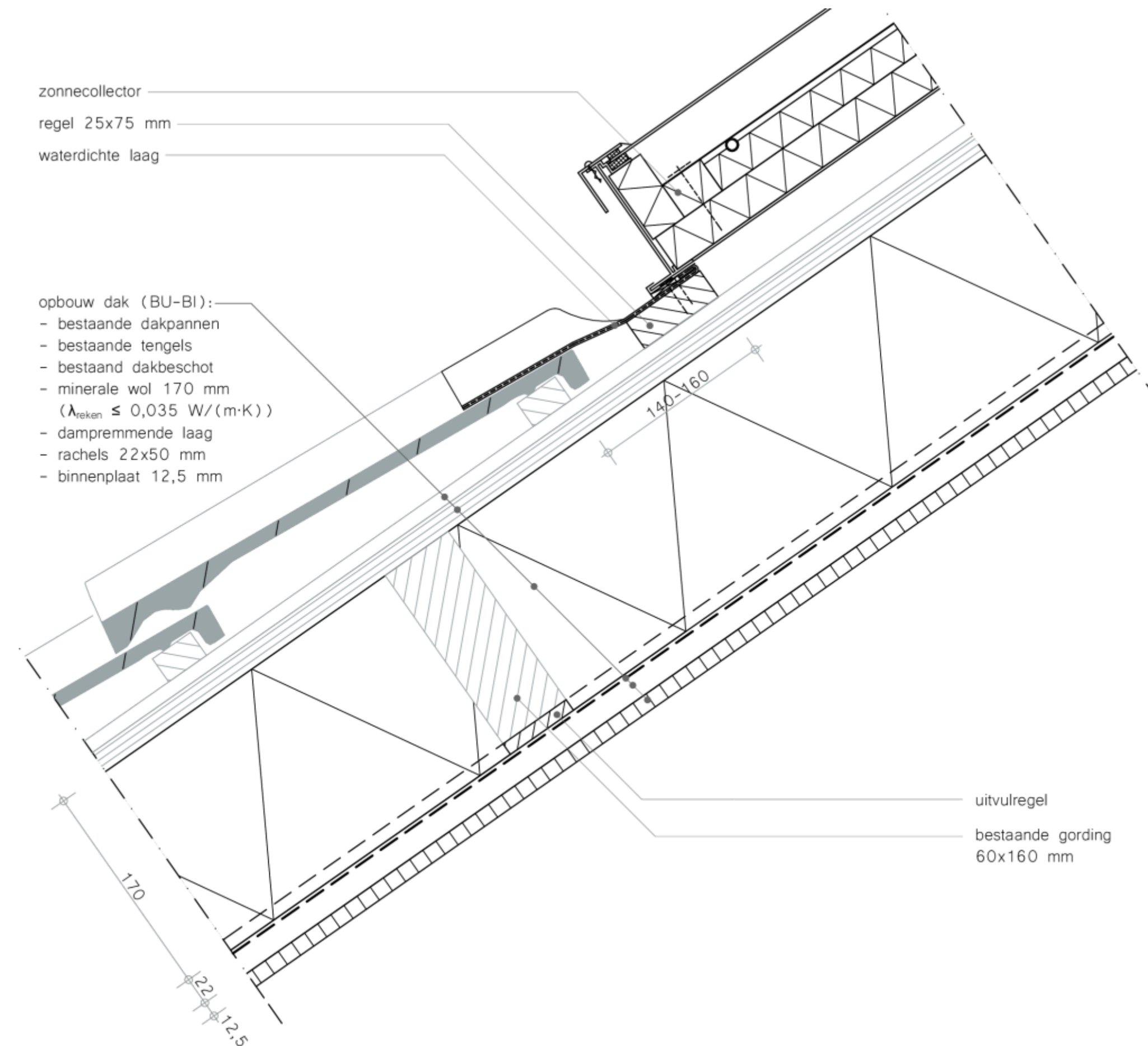

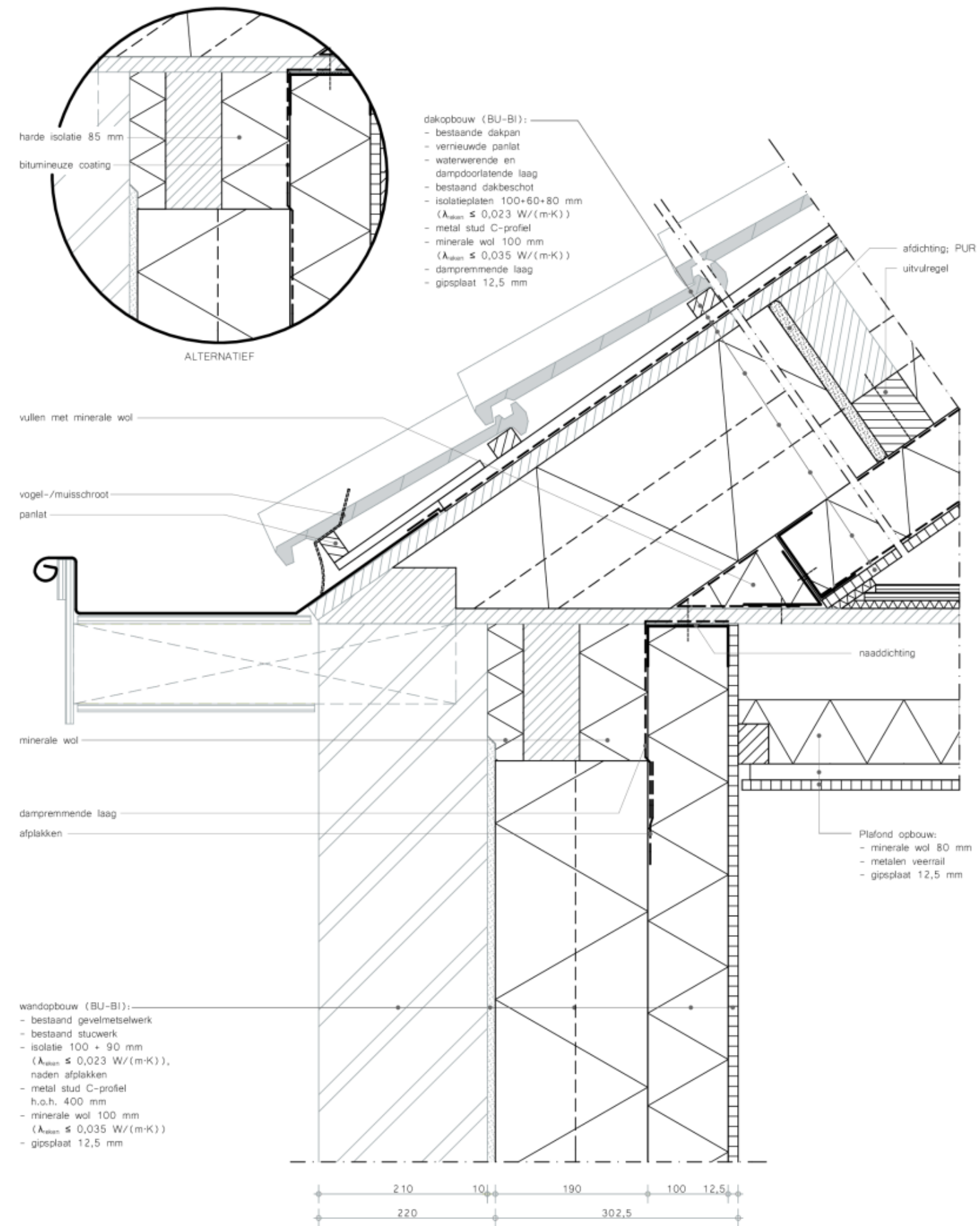
Streef: $R_c = 6,0 \text{ m}^2 \cdot \text{K}/\text{W}$

Standaard: $R_c = 3,5 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$

Streef: $R_c = 8,0 \text{ m}^2 \cdot \text{K}/\text{W}$

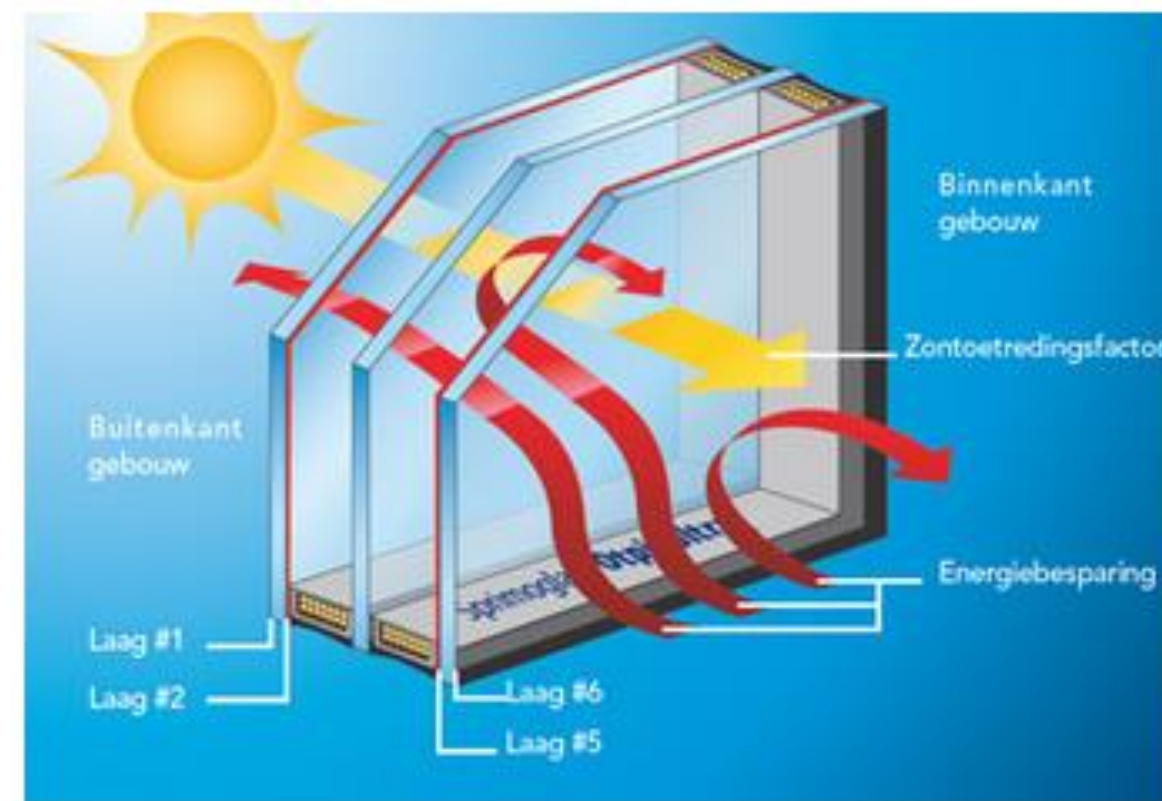

Ramen en kozijnen

Standaard: $U_w = 1,4 \text{ W/m}^2\cdot\text{K}$

Streef: $U_w = 1,0 \text{ W/m}^2\cdot\text{K}$

VOORBEREIDINGEN + OPSTELLING BLOWERDOOR

Opstelling blowerdoor

Dichten naden en kieren:

- Naden en kieren kozijnen en draaiende delen
- Begane grondvloer en meterkast
- Dakconstructie
- Installatiedoорvoeren

Waar leg je de thermische schil?

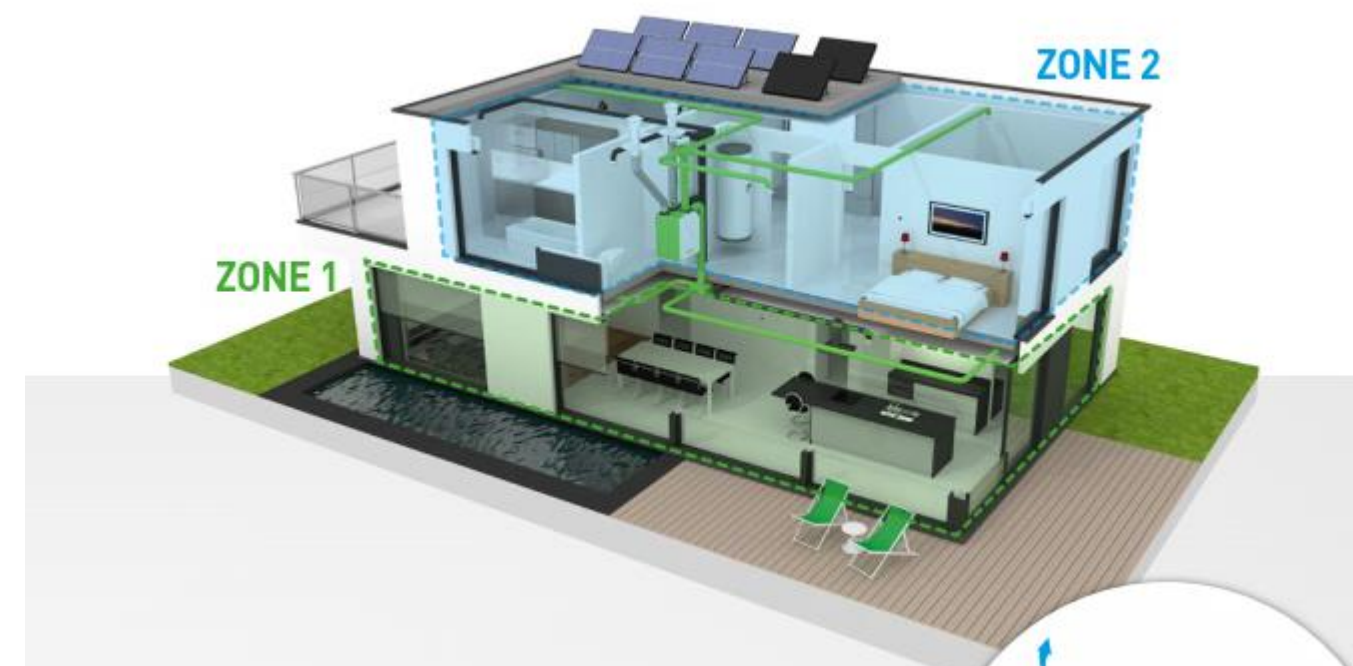
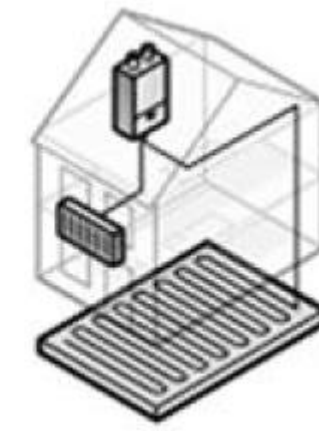

Lekkage scharnierzijde kozijnstijl deurconstructie

EP2 – Primair fossiel energiegebruik
verwarming, koeling, warmtapwater, ventilatoren, systeemverliezen, rendement opwekkers en hulpenergie.

EP3 – Aandeel hernieuwbare energie
hernieuwbare energie uit zon (PV en zonneboilers), buitenlucht- bodem- water (warmtepompen) en biomassa

Tenslotte.....het gaat niet alleen om de bouwtechniek!

- Oververhitting
- Geluidsproductie warmtepomp
- Installatiegeluid
- Overlast voor de bewoner tijdens de renovatie
- Gewijzigd gebruik van de woning
- Overlast voor de bewoner tijdens de renovatie
- Gewijzigd gebruik van de woning/Rebound effect

p

abtWassenaar

Inventief met techniek

